

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра стилістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчально-методичної роботи
Наталія ЯНКОВА
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Українська мова у професійній комунікації»
для студентів

галузь знань **01 «Освіта/Педагогіка»**
(шифр і назва)
спеціальність **014 «Середня освіта»**
(шифр і назва спеціальності)
освітній рівень **бакалавр**
(молодший бакалавр, бакалавр, магістр)
спеціалізація **014.03 «Середня освіта (Історія)»**
(назва освітньої програми)
освітня програма **«Середня освіта (Історія)»**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022 / 2023
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Викладач: д. філол н., проф. Климентова О.В. (практичні заняття)

Пролонговано: на 20__ /20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.

Розробник (и):Климентова Олена Вадимівна, д.філол.н, доцент, професор
кафедри стилістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

Лариса ШЕВЧЕНКО

(підпис)

Протокол № 1 від "29" серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту філології

Протокол № 1 від "19" 08 2022 року

Голова науково-методичної комісії

Оксана ЗУБАНЬ
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 1 від 30.08.22 року

Голова науково-методичної комісії

історичного факультету

Наталія ТЕРЕС

«30» 08 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – поглиблене ознайомлення студентів, майбутніх учителів історії в середній школі, з правовими актами, що регулюють мовну ситуацію в Україні, сучасною функціональною стильовою специфікою української мовної системи, характеристиками української наукової мови, ресурсом офіційно-ділової української мови та культурою усного фахового спілкування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1) *знати* правописні норми сучасної української літературної мови, найважливіші функції української мови в соціумі;
- 2) *вміти* аналітично працювати з науковою літературою;
- 3) *володіти елементарними навичками* моделювання текстів різних жанрів і стилів (усної та писемної форми) відповідно до фахових комунікативних потреб та завдань.

3. Анотація навчальної дисципліни:

У межах дисципліни систематизуються знання студентів про специфіку мовної ситуації в Україні, основні правові документи, що регулюють функціонування мов у різних комунікативних сферах, різновиди української літературної мови, з поглибленим вивченням офіційно-ділового та наукового комунікативного потенціалу. Детально розглянуто принципи укладання основних ділових паперів, специфіку історичної термінології, зроблено акцент на культурі фахового усного мовлення відповідно до широкого спектру комунікативних потреб.

4. Завдання (навчальні цілі):

формування у студентів-бакалаврів світоглядного базису для орієнтації в тенденціях динаміки функцій української мови та мовної ситуації загалом на сучасному етапі становлення української держави;

вироблення студентами-бакалаврами практичних *умінь* мовностилістичного аналізу ресурсів української мови з поглибленим вивченням офіційно-ділового й наукового стилів; самостійного створення простих документів (заява, автобіографія, характеристика, резюме, довідка) відповідно до фахових комунікативних потреб; *навичок* об'єктивації наукової інформації та дотримання вітчизняних і міжнародних вимог до її картування в різножанрових текстах;

ефективне використання комунікативного ресурсу офіційно-ділового етикету та прийомів вербального впливу у фаховій комунікації.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК 5. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом та хронологією історичної науки.

ФК 11. Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу.

ФК 12. Здатність формулювати тексти та короткі описи (есе) на основі сучасної (оновленої) історичної інформації, яка може бути використана в журналістиці, місцевих органах влади та музеях.

ФК19. Здатність формувати високу історичну й громадянську свідомість, політичну культуру, національну гідність та історичну національну пам'ять.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
РН1	Знати: 1.1. Правові аспекти функціонування української мови в державі на сучасному етапі	Практ. заняття, сам. робота	колоквіум (позитивна оцінка)	5%
	1.2. Специфіку мовної ситуації в Україні, різновиди взаємодії мов (літературна форма, суржик, білінгвізм, диглосія).	Практ. заняття, сам. робота	колоквіум (позитивна оцінка)	5%
	1.3. Термінологічні тлумачення понять «мовна політика» та «мовний статус» (державна, регіональна, мова нац. меншини, діалект, рідна мова, соціолект, сленг, жаргон).	Практ. заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, (позитивна оцінка)	5%
	1.4. Функції української мови в сучасному соціумі.	Практ. заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, аналітична доповідь, (позитивна оцінка)	5%
	1.5. Стилі української мови (офіційно-діловий, науковий, медійний) та	Практ. заняття самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, (позитивна оцінка)	10%

	особливості їх нормативного забезпечення			
PH2	Вміти: 2.1. оперувати сучасними нормами ділової української мови	Практ. заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, аналітична доповідь, контрольна робота (позитивна оцінка)	10%
PH2	2.2. оперувати нормами наукової української мови та основними правилами об'єктивації наукової інформації в жанрі <i>наукова стаття</i>	Практ. заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, аналітична доповідь, контрольна робота (позитивна оцінка)	10%
PH2	2.3. складати прості документи, що використовуються у фаховій взаємодії	Практ. заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, (позитивна оцінка)	10%
PH2	2.4. писати ділові листи, використовуючи впливовий потенціал дистанційного ділового спілкування	Практ. заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, аналітична доповідь і виконання аналітичних завдань (позитивна оцінка)	10%
PH2	2.5. Створювати тексти різних жанрових форм для фахового використання	Практ. заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота (позитивна оцінка)	10%
PH3	Комунікація: 3.1. Здійснювати комунікацію державною мовою в широкому спектрі фахових потреб	Практ. заняття, самостійна робота	Аналітична доповідь і виконання аналітичних завдань (позитивна оцінка)	5%
PH3	3.2. Поєднувати власні знання та професійну компетенцію з компетенцією інших людей для досягнення прагматичних цілей, відповідно до завдань фахової взаємодії	Практичне заняття, самостійна робота	Аналітична доповідь і виконання аналітичних завдань (позитивна оцінка)	5%
PH4	Автономність та відповідальність: 4.1. Виконувати фахові завдання з редагування та створення текстів з історичної тематики	Практ. заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, аналітична доповідь і виконання аналітичних завдань, контрольна робота (позитивна оцінка)	5%

	4.2. Дотримуватися ефективних стратегій впливу та норм ділового етикету в комунікації наживо та дистанційно	Практ. заняття, самостійна робота	Аналітична доповідь і виконання аналітичних завдань (позитивна оцінка)	5%
				100%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами

Українська мова у професійній комунікації														
Програмні результати навчання	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН	РН
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	4.1	4.2
ПРН 13. Вміти цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.		+	+	+	+					+	+	+	+	+
ПРН 23. Вміти працювати з джерелами інформації, інтегрувати їх зміст, визнавати й сприймати різноманітність критичного аналізу й оцінок історичних джерел.	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	
ПРН 25. Створювати тексти та короткі описи (есе) на підставі історичної інформації, які можуть бути використані в журналістиці, місцевих органах влади, музеях тощо.				+	+	+	+	+	+	+		+	+	
ПРН 27. Вміти вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання:

семестрове оцінювання:

Види робіт та форми їх контролю	Результати навчання, які оцінюються	Кількість практичних занять	Кількість балів за вид роботи		Сумарна кількість балів за семестр	
			максимальна	мінімальна для позитивної оцінки	максимальна	мінімальна для позитивної оцінки
Відповідь на практичному занятті	РН 1.3; РН 1.4; РН 1.5; РН 2.1; РН 2.2; РН 2.3; РН 2.4; РН 2.5; РН 4.1	9	5	3	45	27
Аналітична доповідь і виконання аналітичних завдань	РН 2.1; РН 2.2; РН 3.1; РН 3.2; РН 4.1; РН 4.2	6	5	3	30	18
Контрольна робота з відкритими відповідями	РН 2.1; РН 2.2; РН 2.5; РН 4.1;	2	10	6	20	12
Колоквіум	РН 1.1; РН 1.2	1	5	3	5	3
Всього за семестр					100	60

Критерії оцінювання:

1. *Відповідь на практичному занятті:*

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали – студент загалом володіє навчальним матеріалом, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу; допускаються неточності;

3 бали – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, має суттєві помилки у відповіді, без використання основної і додаткової літератури, посилання на неідентифіковані I-net джерела, артикуляція відповіді з гаджета.

2. *Аналітична доповідь і виконання аналітичних завдань*

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час опитування, покликаючись на власний реферований (законспектований) текст, глибоко та всебічно розкриває зміст висвітлюваного питання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу, застосовує знання на практиці;

4 бали – студент загалом обізнаний із критичною та основною науковою літературою, але йому не вистачає аргументації в поясненнях, допускаються неточності; конспекти аналізованих першоджерел відсутні, у вправах

припускається помилок;

3 бали – студент не демонструє знання аналізованого першоджерела, спирається на чужі думки, має в усних та письмових відповідях суттєві неточності; посилається на неідентифіковані I-net джерела.

3. Контрольна робота з відкритими відповідями

10 балів – студент отримує за 5 правильно виконаних завдань, при цьому, кожне завдання містить 2 питання, а правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 1 бал.

9 – 6 балів – студент отримує сумарно за 9 - 6 правильних відповідей з усіх 5 завдань.

1 – 5 балів – робота не зараховується.

4. Колоквіум

5 балів – студент отримує за наукову доповідь з проблемного питання, яка готується шляхом реферування теоретичних джерел, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу з подальшим висвітленням різних підходів, альтернативних чи солідарних точок зору; студент спирається на найновіші інформаційні повідомлення, вітчизняні та зарубіжні ресурси, рідномовні та іншомовні джерела й у стислій логічній формі викладає їх зміст, акцентуючи найважливіше та аргументовано відповідаючи на запитання з теми доповіді;

4 бали - студент отримує за наукову доповідь, що ґрунтується переважно на матеріалі одного чи двох першоджерел, без висвітлення різних підходів, альтернативних чи солідарних точок зору; спирається на застарілу інформацію; у загальній формі викладає її зміст, але йому складно застосувати репрезентований матеріал до нових прикладів.

3 бали - студент отримує за реферування теоретичних джерел з проблемних питань, використовуючи обов'язкову чи додаткову літературу; припускається суттєвих помилок у відповідях на питання щодо реферованого матеріалу.

7.2. Організація оцінювання:

Упродовж семестру здійснюється оцінювання відповідно до видів робіт та форм контролю, описаних у п. 7.1. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання. Студенти, які набрали мінімально позитивну кількість балів - 60, отримують - "зараховано". Студенти, які не набрали мінімально позитивну кількість балів (60), отримують - "не зараховано". Студентам, які за семестр набрали сумарно менше ніж 60 балів, для складання заліку необхідно скласти матеріал за темами, за якими виникла заборгованість, у вигляді написання самостійних та лабораторних робіт, рефератів або ж за потреби написати контрольну роботу.

7.3. Шкала відповідності підсумкових балів

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин	
		Практичне заняття	Сам. робота
1.	Українська мова у професійній комунікації як навчальна дисципліна. Правові аспекти функціонування української мови на чинному етапі становлення української державності	2	2
2.	Специфіка мовної ситуації в Україні, структура мовної політики, поняття «мовний статус» (державна, регіональна, мова нац. меншини, діалект, рідна мова, соціолект), моделі практичного втілення мовної політики.	2	3
3	Літературна форма української мови. Функції української мови в сучасному соціумі. Різновиди взаємодії мов (суржик, білінгвізм, диглосія, лінгвоцид). Мова – як інструмент формування картини світу.	2	3
4	Сучасний підхід до виокремлення функціональних стилів української мови. Поняття стилістичної норми.	2	3
5	Офіційно-діловий стиль української літературної мови: сфера використання, цілі, мовна специфіка, підстили, жанрова парадигма.	2	3
6.	Мовна культура документа: вимоги до документів, класифікація документів, специфіка мови, основні реквізити.	2	4
7	Кадрові документи: автобіографія, резюме, характеристика, спільне та відмінне. Інформаційно-довідкові документи: довідка, заява.	2	4
8.	Стратегії ділової взаємодії і культура ділового листа. Універсальна форма і впливовий потенціал дистанційної комунікації.	2	4
9	Жанрове різноманіття ділових листів . Ділові листи в глобалізованому інфопросторі.	2	6
10	Культура усної ділової комунікації. Структура ділової бесіди. Керований діалог. Телефонна розмова.	2	4
11.	Наукова українська мова. Науковий стиль, сфери використання, мовна специфіка, підстили, жанри.	2	3
12.	Мовна специфіка фонетичного, лексичного, морфологічного, фразеологічного та синтаксичного рівнів організації наукового тексту.	2	3
13	Терміни, джерела формування, моделі термінотворення, семантика афіксів, структурні типи термінів.	2	3
14	Жанрове різноманіття наукових текстів, специфічні композиційно-змістові характеристики наукової статті, моделі картування інформації.	2	4
15	Специфіка науково-популярного підстилю, жанри, історичний есей.	2	4
16	Етикетна специфіка наукової комунікації	2	3
17	Підсумкова контрольна робота	2	
	Усього	34	56

Загальний обсяг - 90 год.

У тому числі:

Практичних – 34 год. Самостійна робота – 56 год.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Климентова О.В., Івахненко Т.П. Українська мова (за професійним спрямуванням), збірник вправ для студентів гуманітарних факультетів. Навчальний посібник. К.: ТОВ «АРТ КНИГА», 2015.
2. Колоїз Ж. В. Українська наукова мова: [практикум]. Кривий Ріг : КДПУ, 2017.
3. Плотницька І.М. Ділова українська мова. Навчальний посібник. 3-є видання, перероблене та доповнене. – К., 2019.
4. Пономарів О.Д. Українська мова для всіх і кожного. Мовностилістичні поради: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2013.
5. Семенов О.М., Рудь О.М. Культура фахової мови: навчальний посібник. –Суми: РВВ СОІППО, 2014.
6. Ткаченко Л.О., Любашенко О.В. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. Текстово-комунікативне навчання / Л.О.Ткаченко, О.В. Любашенко, С.Є.Мельник, Т.М. Андрєєва, С.В. Овсейчик. О.В.П'ятецька. – К.: ТОВ ВПП «Компас», 2014.
7. Ткачук О.В., Наконечна Л.Б. Сучасне українське наукове мовлення: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2018.
8. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. / С.О. Караман, О.А.Копусь, В.І.Тихоша та ін. – К.: Літера ЛТД, 2013.
8. Шевченко Л.І., Шулінова Л.В. Стилїстика Українська мова: вправи і завдання для самостійної роботи студентів: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисциплїни / Книга 1. 2. / Вид. 3-є: доп. і перероб. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2012.

Додаткові:

1. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / Відповід. Редактор Л.О.Пустовїт. – К., 1998.
2. Селїванова О.О. Сучасна лїнгвістика: термінологїчна енциклопедїя / Полтава: Довкілля. К., 2008.
3. Селїгей П. О. Світло і тїні наукового стилю. – Київ: Вид. дїм «Києво-Могилянська академїя», 2016.
4. Скороходько Е.Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорїї наукового дискурсу) / Е.Ф. Скороходько ; Український ін-т лїнгвістики і менеджменту. – К. : Логос, 2006. – 100 с.
5. Українська мова: Енциклопедїя. – К., 2000.
6. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С.П. Бибик, І.Л. Міхно, Л.О. Пустовїт, Г.М. Сьота. – К., 1998.
7. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: Підручник. – К.,2009.

Електронні ресурси:

1. Словники України. – Режим доступу: <http://ukrainskamova.at.ua>.
2. www.mova.info
3. www.novamova.com.ua
4. <http://www.pravopys.net>